

FUŠ-Film u školi vam predstavlja film

"BIOGRAFSKE DRAME NE MOGU BITI BOLJE OD OVOGA. VRHUNAC KARIJERE RALPHA FIENNESSA. FELICITY JONES JE JEDNOSTAVNO SJAJNA."
-Todd McCarthy, THE HOLLYWOOD REPORTER

"VRHUNSKO OSTVARENJE. ŽIVO I NABIJENO SUPTILNOM EROTIKOM."
-Scott Feinberg, VARIETY

TORONTO FILM FESTIVAL NEW YORK FILM FESTIVAL TELLURIDE FILM FESTIVAL
RALPH FIENNES • GALA DEBUT

RALPH FIENNES FELICITY JONES KRISTIN SCOTT THOMAS TOM HOLLANDER

Charles Dickens bio je najslavniji pisac na svijetu.
Ali svoju najveću priču nije smio ispričati.

NEVIDLJIVA ŽENA

www.theinvisiblewomanfilm.com

www.sonyclassics.com

USKORO U KINIMA

Studeni 2014.

Pripremila Željka Ferencić, prof.

NEVIDLJIVA ŽENA

Izvorni naziv filma: The invisible woman

Žanr: biografska/kostimirana drama

Zemlja i godina proizvodnje: Velika Britanija, 2013.

Trajanje filma: 111 min

Režija: Ralph Fiennes

Scenarij: Abi Morgan, prema istoimenoj biografskoj knjizi Claire Tomalin

Direktor fotografije: Robert Hardy

Montaža: Nicolas Gaster

Glazba: Ilan Eshkeri (ima i mnogo tradicionalne muzike u filmu)

Kostimografija: Michael O'Connor

Glume: Ralph Fiennes (Charles Dickens), Felicity Jones (Nelly Ternan), Kristin Scott Thomas (Mrs. Frances Ternan), Michelle Fairley (Caroline Graves), Tom Hollander (Wilkie Collins), Tom Burke (Mr. George Wharton Robinson), Perdita Weeks (Maria Ternan), Joanna Scanlan (Catherine Dickens), John Kavanagh (Reverend Benham), Michael Marcus (Charley Dickens)...

Producenti: Christian Baute, Carolyn Marks Blackwood, Stewart Mackinnon, Gabrielle Tana, Kevan Van Thompson

Produkcija: BBC Films, Headline Pictures, Magnolia Mae Films

Distribucija: Continental film

Službene stranice:

<https://www.facebook.com/pages/The-Invisible-Woman/305953212828242>

<http://www.sonyclassics.com/theinvisiblewoman/>

Najava filma:

<https://www.youtube.com/watch?v=2xXzVFVopB8>

Prikladno za dob: 14+

Korelacija s nastavnim predmetima:

hrvatski jezik, medijska kultura, engleski jezik, povijest, sociologija, psihologija

SADRŽAJ:

Engleska 1883. godine, žena maršira plažom gradića Margate. Sama je sa svojim mislima. Kao da želi zaboraviti, kao da joj o tome ovisi život. Zapravo, mora pronaći način kako bi jedno poglavlje svog života privela kraju i krenula dalje. Riječ je o Nelly, supruzi školskog ravnatelja Georgea Whartona Robinsona. Ona radi u obližnjoj školi i uvježbava s učenicima predstavu koju se napisali Charles Dickens i Wilkie Collins. Govori da je poznavala slavnog autora kao dijete, međutim, "flashbackovi" otkrivaju kako o tome nije potpuno

iskrena. Njezino rastreseno raspoloženje primjećuje velečasni William Benham, inače veliki ljubitelj Dickensa. Blagim propitkivanjem pospješuje njezinu bujicu sjećanja natrag u prošlost kada je njezin život promijenjen susretom Charlesa Dickensa.

Nelly, onda Ellen Ternan, imala je 18 godina. Sa svojim sestrama i majkom je sudjelovala u predstavi "The frozen deep" koju je Dickens napravio zajedno s prijateljem Wilkiem Collinsom. Kako su Ternansove bile živahna obitelj putujućih glumica, Dickens je odmah bio privučen njima, posebice mladom, lijepom i samosvjesnom Nelly. Tada je Dickens bio na vrhuncu slave i njegova su se djela čitala diljem engleskog govornog područja. I sam je čitao svoje radove pred ogromnom publikom, te svakako uživao u životu književne zvijezde, a neumorno se zalagao i u korist siromašnih. No, njegov brak je bio nesiguran. Naime, bio je razočaran u suprugu Catherine s kojom ima desetero djece jer ona ne dijeli njegovu energiju i strast za književnošću. Zbog toga će mu pažnju zaokupiti mlada glumica koja cijeni njegov rad.

Isprva je njihova interakcija javna i poslovna, a razgovori kratki. Nelly ima snažan osjećaj pristojnosti i dirnuta je predanošću velikog autora. No, uskoro će početi gajiti osjećaje jedno prema drugom, ali i postati emocionalno i socijalno ugroženima. Šaputanja viktorijanskog društva sve su glasnija, a strahovi bližnjih sve jači. Supruga Catherine strahuje od napuštanja i ismijavanja, njezina djeca su izvan sebe, a gospođa Ternan brine za ugled svoje kćeri ukoliko se stvar otkrije. S druge strane, Nelly upoznaje Collinsovu "skrivenu" ljubavnicu Caroline Graves i shvaća da joj je Dickens namijenio sličnu ulogu. Zbog toga će se ljutito suočiti s njim, međutim, on je uporan i Nelly ne može zanemariti njegove strastvene izjave.

Uskoro Dickens u *Timesu* negira glasine o aferi i objavljuje "prijateljsko" odvajanje od supruge. No, nikada neće oženiti Nelly. Nakon što doživi tragičnu nesreću vlakom u kojoj biva povrijeđena, Nelly je suočena s njegovom odlučnošću da ju zadrži kao tajnu. Prihvaća bolnu stvarnost kako će slavnog pisca dijeliti sa svijetom i započinje život kao "nevidljiva žena".

RIJEČI KRITIKE:

"NEVIDLJIVA ŽENA Operacija uspjela, 'Engleski pacijent' preživio"

"Razmislite o čudesnoj činjenici da je svako ljudsko biće stvoreno da bude duboka tajna i misterij za druge", refleksivan je citat iz zaglavlja filma. Zapisao ga je Charles Dickens misleći na titularnu "invisible woman", mladu glumicu koja "ima nešto u sebi". Ona je Ellen Lawless (Felicity Jones u najboljoj ulozi dosad), djevojka iz ugledne glumačke obitelji kasnije znana i kao Nelly Ternan. "Ellen Lawless, to je moja tajna", otkriva joj Dickens u jednoj sceni filma.

Scenarij je strukturiran retrospektivno na način da se Nelly prisjeća romanse s Dickensom nekoliko godina nakon njegova odlaska s ovoga svijeta. Pisac nije prikazan kao svetac i, koliko god brak katkad bio "usamljeno mjesto", nije ga lako simpatizirati u sceni slanja otvorenog pisma "The Timesu" u kojem objavljuje razvod od supruge Catherine.

Catherine upozorava Nelly kako će morati dijeliti Dickensa s publikom i neće nikad saznati koga više voli - nju ili njih, no njegova ljubav je neupitna prema "nevidljivoj ženi". I ona njega voli u filmu i pobija da je "sumoran pisac". Tako je Dickens opisan, kao sumoran, mračan pisac koji nas uspijeva natjerati da se smijemo svojim glupostima. Nije iznenađujuće da mu supruga, prije rastave, kaže da pojača svjetlo jer ne može pisati u mraku. Ipak, Dickens nastavlja pisati u polutami - Fiennes se ne libi prikazati pisca i u tom "svjetlu", a i općenito, zbog ugođaja, rabi šturo osvjetljenje u scenama, mahom smještenima u interijere s obzirom da ponire u unutarnji život likova.

Intimna ljubavna priča pospremljena u raskošne eksterijere vizualno, Fiennesovi centralni kadrovi prožeti su romantičnom čežnjom i prigušenom erotikom. Redatelj u krupnom planu

snima Dickensa i Nelly nadomak poljupca. U takvim scenama Fiennes se osjeća prirodno i ispred i iza kamere. Britancu nije samo Shakespeare ("Koriolan") u malom prstu, već i Dickens. Fiennes podvlači kako je romansa s Nelly bila Dickensova inspiracija za "The Great Expectations", pri čemu je on svojevrsni Pip, a ona Estella. Nemoguća ljubavna priča u stvarnosti Dickensu je poslužila kao pokriće da knjigu završi u "sjenama", neizvjesnosti hoće li par ostati zajedno...

Film također prikazuje kako je Dickens bio fasciniran kazalištem i idealizirao glumce, osobito glumice, baveći se i sam glumačkim poslom. Neke od boljih scena u filmu tiču se proba i izvođenja predstava. Također, Dickens je uživao i u javnom čitanju vlastitih romana. U tome je bio toliko uvjerljiv da se slušajući njegovu priču mogla "osjetiti oluja".

- Marko Njegić, *Slobodna Dalmacija*

"Fiennes osobno glumi Dickensa, zarobljenog u braku koji se pretvorio u rutinsku zajednicu, dok njegove osjeća je istodobno zaokuplja mlada glumica (Felicity Jones). Premda osjeća veliku strast prema mladoj ljubavnici, Dickens si ne može dozvoliti javno priznanje njihove veze, što nju postavlja u vječnu poziciju "nevidljive žene". Riječ je o korektno režiranom biografskom djelu, filmu koji ne izaziva ushit, iako mu je teško pronaći neku veliku zamjerku. Fiennesov rad podsjeća na brojne britanske produkcije koje se bave znamenitim ličnostima, realizirane s velikom ozbiljnošću i pomnim pristupom obrađivanoj tematici."

- Elvis Lenić, *www.kulturistra.hr*

"*Nevidljiva žena* s potpuno adekvatnim i sveobjašnjavajućim naslovom, impresionistički priča priču o ljubavi prema velikom čovjeku, ali i čovjeku, o ljudskosti, zabranjenoj romansi, autodestruktivnim tajnama koje upotpunjuju sve naše živote... Scene prisjećanja Nelly snimljene su u totalima i podsjećaju na Moneta dajući općem utisku nezaobilazni štih vječite samoće utjelovljene baš među posljednjim rečenicama Dickensovog remek-djela *Velika iščekivanja* – „Svi smo sami, s kim god da smo".

-Aleksandar Janković, *www.citymagazine.rs*

Različite stavove filmskih kritičara o *Nevidljivoj ženi* možete pročitati i na sljedećim linkovima:

- <http://www.hollywoodreporter.com/movie/invisible-woman/review/619068>
- <http://www.rogerebert.com/reviews/the-invisible-woman-2013>
- <http://www.theguardian.com/film/2014/feb/06/the-invisible-woman-review>
- <http://www.vogue.com/865174/a-secret-passion-ralph-fiennes-and-felicity-jones-as-clandestine-lovers-in-the-invisible-woman/#1>
- <http://observer.com/2013/12/what-the-dickens-the-invisible-woman-explores-a-scandalous-victorian-affair/>
- <http://variety.com/2013/film/reviews/the-invisible-woman-review-telluride-toronto-1200601472/>

Nagrade i festivali:

Satellite Awards (2013) – nagrada za najbolju kostimografiju

New York Film Festival (2013) – nominacija za najbolji film

BAFTA (2013) – nominacija za najbolju kostimografiju

BIFA (2013) – nominacije za najbolju glavnu i sporednu glumicu

Academy Awards, Oscar (2014) – nominacija za najbolju kostimografiju

O filmskoj ekipi i stvaranju svijeta Dickensa

Ralph Fiennes (1962.) britanski je glumac poznat po kazališnoj i filmskoj karijeri. Studirao je na Kraljevskoj akademiji dramske umjetnosti (RADA), a prvu filmsku ulogu igrao je u *Orkanskim visovima*. Osvojio je brojne nagrade za svoje uloge, uključujući dvije nominacije za nagradu Oscar za najboljeg glumca u filmovima *Schindlerova lista* (1993.) i *Engleski pacijent* (1996.). Počeo je režirati 2012. godine snimajući filmsku verziju Shakespearova *Koriolana*, a *Nevidljiva žena* njegov je drugi igrani film.

U svom drugom igranom filmu, Fiennes je bio okružen impresivnim tehničkim i stručnim osobljem. Biografiju o Dickensu i ljubavnoj aferi s mladom glumicom Ellen Ternan u scenarij je pretočila Abi Morgan (poznata po filmovima "Sramota" i "Željezna dama", tv seriji "U žarištu"). Za autentični pogled života i miljea viktorijanske Engleske zaslužna je scenografija Marije Đurković ("Dečko, Dama, Kralj, Špijun"), potom direktor fotografije Rob Hardy ("Dječak A", "Čovjek iz sjene"), kostimografkinja Michael O'Connor (dobitnik nagrade Oscar i BAFTA za rad na filmu "Vojvotkinja") te vizažist Jenny Shircore (dobitnik Oscara i BAFTAe za rad na filmu "Elizabeta")

Fiennesova intimna drama umjesto klasičnog biografskog portreta, eksponira malo znan ljubavni život velikog pisca, kao i sudbinu i položaj žena koje su pod represijom viktorijanskog društva i pristojnosti prisiljene voljeti i živjeti u poricanju. Govori o tajnoj ljubavi Charlesa Dickensa, odnosno jednoj od najvećih ljubavnih priča u povijesti književnosti koja je inspirirala razne špekulacije zasnovane na poznatim činjenicama.

Scenarij je napisan prema istoimenoj biografskoj knjizi Claire Tomalin iz 1990., a pokriva 13 godina ljubavne afere između Dickensa i Ternear koja je izazvala kraj Dickensova braka, preživjela nesreću vlakom, nadahnula likove i retke u nekim autorovim najomiljenijim romanima te trajala sve do piščeve smrti. No, valja reći kako sama knjiga Claire Tomalin nije utemeljena na stopostotnim dokazima jer su mnoge stvari iz njezina života nejasne, a film je uz to Fiennesova vizija priče.

"Bio sam dirnut ovom ženom i njezinom tajnom prošlošću. Želio sam napraviti film o tome kako je Ellen Ternan postala ljubavnica Charlesa Dickensa. To je i film o ženi koja je vezana za prošle odnose koji su je zauvijek obilježili, zbog kojih nije u stanju govoriti. Riječ je o dubokoj rani s kojom se ne može pomiriti. Mislim da je to univerzalni osjećaj... S druge strane, Dickens je čovjek od velikih proturječja. Vitalan, društven čovjek s izvanrednim količinom energije. Ne samo da žonglira mladu ljubavnicu zajedno s brakom i desetero djece, već se uspješno drži režima pisanja i njegove uloge kao novinara, glumca, kazališnog redatelja i aktivista. Pa ipak, unutar njega postoje frustracije i želi imati sve pod kontrolom. Kod kuće je vjerojatno bio autoritativna očinska figura, a mislim da je način na koji je napustio svoju ženu prilično okrutan. Ali bio je čovjek nesretan u svom braku u kojem su nestale iskre, te kad je vidio Ellen, idealnu ženu o kojoj je pisao, morao ju je imati... No, bilo je to doba korzeta i suzdržanosti... Iako sam znao da se ljudima možda neće svidjeti, nije me bilo briga. On je bio ogromna duša i kao čovjek, duboko pogrešiv. Vrlo brzo možemo skočiti na njega i suditi mu."

- Ralph Fiennes, redatelj i glumac

"Ovo je priča o mladoj ženi koja je upletena u aferu s Dickensom. Fascinantno mi je bilo otkriti da se Nelly nakon njegove smrti pretvorila u damu, promijenila ime te se predstavljala deset godina mlađom. No, najviše sam bila privučena spoznajom da njezina priča predstavlja priče mnogih žena 19. stoljeća koje su bile skrivene i živjele tajne živote. Zbog toga sam knjizi

dala naslov 'Nevidljiva žena'... Dickens ju je učio obmani, međutim, Nelly ustaje protiv toga i ne želi prihvatiti da bude skrivena zauvijek, stoga ponovno stvara samu sebe."

- Claire Tomalin, autorica biografije

O Dickensu:

Charles Dickens je uvelike obilježio razdoblje viktorijanske literature, ali i mnoge generacije koje su poslije odrastale na njegovim pričama. Uglavnom je pisao o velikim društvenim problemima 19. stoljeća poput sukoba siromaštva i bogatstva, prostitucije, smrtnosti djece i filantropije. Na taj način bio je kroničarom života običnog puka te postavio temelje socijalnog romana.

Rodio se u Landportu, 1812. kao drugo od osmero djece u obitelji niže srednje klase. Otac mu je bio siromašni državni činovnik koji je zbog dugova dospio u londonski dužnički zatvor, pa je Dickens u dvanaestoj godini prekinuo redovno školovanje i počeo raditi u tvornici, a potom i kao odvjjetnički pisar i novinski izvjestitelj.

Put prema slavi bio mu je zagaraniran kad su mu u novinskom serijalu 1836. izašli "Posmrtni spisi Pickwickova kluba", a onda je uslijedilo - ni manje ni više - nego šesnaest djela: "Oliver Twist", "Nicholas Nickleby", "David Copperfield", "Velika očekivanja", "Božićna priča"... Njegova slava bila je tolika da je tijekom gostovanja u SAD-u red za karte koje su se prodavale za njegove javne nastupe bio dugačak čak kilometar i pol. Manijakalno je radio i pisao, odazivajući se svim pozivima, spreman na sve kako bi izbjegao siromaštvo, ali paralelno je bio i angažirani borac za siromašne i potlačene.

Moralna vertikala u privatnom životu ipak nije bio, pa je tako svoju suprugu Catherinu, majku njihovo desetoro djece, napustio nakon dvadeset godina braka zbog mlade glumice Nelly Ternan. Smrt ga je zatekla dok je pisao "Tajnu Edwina Droodea" u pedeset i devetoj godini, 1871. godine.

Detaljnije o njegovom životu možete pročitati na:

- <http://www.victorianweb.org/authors/dickens/invisiblewoman/2.html>
- <http://www.velikabritanija.net/2012/02/11/charles-dickens-zivot-djela/>
- <http://slobodnadalmacija.hr/Kultura/tabid/81/articleType/ArticleView/articleId/163894/Default.aspx>

Dickens na filmu:

Kada čitamo djela Charlesa Dickensa, 'uživo' gledamo njegov svijet - jer on je, kako složno kaže književna kritika - iznimno vizualan autor i vrstan pripovjedač. Također, mnoga su mu djela izlazila u nastavcima, što je bilo idealno za serijalizaciju. Kako je bio i pod snažnim utjecajem teatra, sve je to pridonijelo filmičnosti i televizičnosti njegovih djela. S više od 300 filmskih i televizijskih adaptacija, Dickens je definitivno jedan od najomiljenijih pisaca svijeta kinematografije. Među najboljima se smatraju "David Cooperfield" i "Priča o dva grada" iz 1935., a klasicima se, također, smatraju ekranizacije romana "Velika očekivanja" (1946.) i "Oliver Twist" (1948.) britanskog redatelja Davida Leana. Među najnovijim ostvarenjima je i film "Oliver Twist" (2005.) Romana Polanskog. Više o filmskim adaptacijama Dickensa pročitajte u tekstu Alemke Lisinski na: <http://www.filmski-programi.hr/tekst.php?id=346>

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU

Prije gledanja filma potrebno je s učenicima ponoviti odlike i specifičnosti pisanja Charlesa Dickensa pomoću sljedećih pitanja: Znete li tko je bio Charles Dickens? Po čemu je poznat? Poznajete li neka njegova djela? Ako ste ih čitali, biste li mogli reći da Dickens ima svoj specifičan stil pisanja? Koje vam se djelo najviše sviđjelo i zašto? (Ako učenici nisu pročitali niti jedno Dickensonovo djelo, nastavnik bi mogao učenicima pročitati neke najpoznatije ulomke iz njegovih djela i potom postaviti pitanje) Mislite li da se iz njegovih djela može iščitati njegova osobnost, odnosno saznati što je on bio u svom privatnom i društvenom životu? Djela Charlesa Dickensa dobro su poznata, no film kojeg ćete pogledati govori o dijelu njegovog života za kojeg niste znali. Naime, "Nevidljiva žena" je film nadahnut privatnim životom Charlesa Dickensa i njegovim društvenim djelovanjem, koje je opisano u istoimenoj biografiji iz 1991. koja je poslužila kao nadahnuće režiseru Ralphu Fiennesu.

Nakon gledanja filma nastavnik bi trebao izdvojiti osnovne teme koje se prožimaju kroz cijeli film. To su: književnost i život Charlesa Dickensa, fatalna ljubav, preljub, društveni položaj žena kroz povijest, siromaštvo i humanost, viktorijanska Engleska, popularnost, sloboda i izbor... Zatim bi uslijedila analiza filma i pitanja koja se vežu uz ovaj film ovisno o dobi učenika.

Kako vas se dojmio film? Koje je osjećaje u vama pobudio? Kakav je ugođaj stvorio?

Koji je ovo filmski rod i filmska vrsta?

Gdje i kada se zbiva radnja filma?

Što je tema ovog filma?

Kako film započinje? Koga upoznajemo na početku filma?

Kako je prikazana Nelly? Zašto je često "odsutna"? Tko je ona zapravo? Čime se bavi? Iz kakve obitelji potječe? Je li talentirana glumica ili ne? Na koji se način tada gledala glumačka profesija? Usporedite glumu i kazalište nekad i danas.

Kako je pak prikazan Dickens? Kakav je njegov odnos prema supruzi? Kakav je njihov brak? Ima li u njemu ljubavi i strasti? Zašto se Dickens osjeća neispunjeno?

Kako je izgledao prvi susret Nelly i Dickensa?

Opiši kako se razvijao odnos Nelly i Dickensa tijekom filma? Što osjećaju? Što pokazuju svojim pokretima, gestama i izrazima? Je li njihov odnos platonski? Što to znači platonski?

Koje unutarnje borbe vodi Dickens, a koje Nelly kad se zaljube jedan u drugog? Kako se njihovi bližnji nose s time? Kako društvo reagira na novinske natpise? Opišite perspektivu Dickensa, supruge, Nelly, njegovog prijatelja Wilkiea Collinsa, javnosti, lokalnog vikara.

Jeste li se suosjećali s Catherinom? Zašto se zaštitnički ponašala prema supruhu? Ima li izbora?

Je li Dickens bio proturječna osoba? Objasnite. Je li za vas bilo šokantno da jedan dobrotvor može biti tako okrutan prema svojoj supruzi i majci desetero djece? Je li Dickens trebao ostati u braku nesretan zbog dobrobiti djece i ispunjenja svoje uloge supruga? Ili je s pravom slijedio vlastito srce? Osuđujete li njegov postupak? Kako vi definirate ljubav?

Kakvi su brakovi u XIX. stoljeću? Da li se u to doba odobravao razvod? Je li institucija braka bila sveta? Kakav je bio viktorijanski moral? Usporedite s današnjicom.

Kakav su status imale žene u XIX. stoljeću? Koja je njihova uloga? Je li njihov izbor bio ograničen kulturom i zakonima njezina vremena? Da li danas živimo u društvu stroge klasne strukture ili ne? Da je našim rođenjem određeno gdje ćemo živjeti, što ćemo raditi, za koju osobu ćemo se udati?

Ukoliko bi netko danas imao aferu s čuvenim, oženjenim muškarcem, bili bi bilo mnogo drugačije? Jesu li ljudske emocije iste, bez obzira na društvene okolnosti? Imamo li i mi danas iste nagone i impulse?

Kako Nelly provodi dane nakon što je Dickens umro? Je li uspjela očuvati tajnu i zakopati dio svojeg života? Kako se nosi s tajnom? Jeste li očekivali da će film ovako završiti?

Komentirajte Nellyn citat: "ovo je priča o jadu, žalosti, uskraćenoj ljubavi. Ljubavi koja će trajati vječno. Tišina je mjesto gdje se krije bolno srce, jer je život bez ljubavi sam po sebi besmislen".

U kojoj mjeri ljubav i sloboda može postojati u odnosu u kojem jedan partner ima slavu, bogatstvo, iskustva i društvenog položaja, a druga je nitko od njih?

Što mislite kako bi se današnji novinari s aferom neke poznate osobe? Što mislite o zadiranju u privatne živote slavnih osoba? Postoji li opravdanje za to? Postoji li granica do koje novinari mogu ići? Imaju li poznate ličnosti pravo na privatnost? Zašto da, zašto ne? Objasni svoje mišljenje.

Što biste rekli, koja je pouka ovog filma?

Koji vam je prizor bio najupečatljiviji u filmu?

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

U koje se vrijeme događa radnja filma? Po čemu možete prepoznati razdoblje s kraja XIX. stoljeća? Kakva je bila odjeća, namještaj, tehnologija, interijer...?

Kakvi su kostimi? Što nam oni otkrivaju? Odgovaraju li karakteru likova?

Koje vrste filmskih planova dominiraju filmom?

Zašto redatelj često prikazuje Nelly u totalu? Što se time postiglo (kakav osjećaj, dojam)?

Kakva je glazba? Imali ona neku ulogu u ovome filmu? Kakav ugođaj stvara? Postoji li povezanost glazbe i pokreta kamere? Navedi barem jednu scenu u kojoj misliš da je glazba bila važno izražajno sredstvo i objasni zašto.

Jeste li primijetili u filmu subjektivni kadar (tj. kadar kojim se pokazuje ono u što lik u prizoru gleda, kojim vidimo svijet njegovim očima)? Gdje? (primjerice Dickins na mračnim ulicama Londona)

Film nudi i tzv. "metakomunikacijske upute" gledateljima. Pomoću čega sve dobivamo informaciju o kojem se točno vremenu radi? (novinski natpisi, plakati, tekstualni uvodi koji se umeću između sekvenci)

Kakva je gluma u filmu? Djeluju li vam glumci prirodno, uvjerljivo? Kako biste ocijenili njihovu glumu? Radi li se o dobrom ili lošem odabiru glumaca za uloge? Obrazložite svoje mišljenje.

Kakve su boje u filmu? Što nam redatelj kombinacijom baš tih boja i određenog svjetla predlaže?

Nelly se tijekom filma osvrće na prošlost. Kako nazivamo scenu (kadar, sekvencu) u kojoj se prelazi iz sadašnjosti u prošlost? (eng. *flashback* = retrospekcija)

ZADACI ZA UČENIKE

1. Istraži na internetu i u knjižnici tko je bio Charles Dickens. Pročitaj barem jedan odlomak iz njegove knjige te napravi plakat o Dickensu.

2. Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Obrazložite svoju ocjenu i napišite filmsku kritiku odgledanog filma.

Pojmovnik

BIOGRAFSKI FILMOVI su filmovi koji se temelje na životu neke slavne ličnosti. Često dramatičiraju nečiji životni vijek te nastoje opisati povijesno-društveni okvir u kojem se javila određena ličnost pa ulaze i u kategorije povijesne drame ili filma razdoblja. Budući da su kostimi na likovima najuočljivije ikonografsko obilježje povijesnosti filma, zbog toga se često nazivaju i kostimiranim. Osim realistične odjeće, drugačiji svijet prošlosti možemo vidjeti i putem ambijenta, arhitekture, običaja, društvenih aktivnosti i ponašanja. No, svi ti ikonografski znakovi postaju povijesnim jedino kada se sustavno i neslučajno ponavljaju, kada su očit, naglašeni i identifikacijski pouzdani te prenosivi iz diskursa u diskurs. Unatoč istaknutoj ikonografiji, postoji mogućnost gledateljeve dezorijentacije. Zbog toga filmovi znaju nuditi i tzv. *metakomunikacijske upute* gledatelju. To je primjerice, kada se putem razgovora, radija, kalendara, novinskih natpisa i slično, dobivaju obavijesti o kojem je točno vremenu riječ. Upute se mogu dobiti i putem vanjskog naratora, tzv. *off* glasa koji daje nužne povijesne informacije i uvodi u pojedine epizode.

Izvori/pomoć nastavniku:

- http://www.wildbunch.nl/film/persmap/1389961757274_fd4958f70184817f550949_925735fe94.pdf
- http://www.westendfilms.com/sites/default/files/news/beyond_cinema_issue_5_2013.pdf
- <http://povijest.net/?p=579>
- <http://www.laits.utexas.edu/farrell/documents/Dickens%20and%20Ternan.pdf>
- http://www.sonyclassics.com/awards-information/theinvisiblewoman_screenplay.pdf

*Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika, nastavnica i nastavnika. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu

